

# É r t e s í t ő.

65. szám.

Pest, october 13<sup>kán</sup>

1832.

Pesten Eggenberger, Hartleben, Kilian senior et junior, és Müller; Debreczenben Csáthyné Örökösei; Kassán Vajda; Bécsben Beck; Posonyban Landes Schwaiger és Wigand Károly könyvárosoknál megvehetni:

## Auróra 1833.

Alapítá Kisfaludy Károly, folytatja Bajza. 4 képpel. — 1. Fáy András. 2. Botond. 3. Kincs-keresők. 4. Ottília.

Ára: finom velin papiroson kötve 2 ft. 24 kr. ezüstpénz.

Megjelent 's minden nevesb könyvárosnál megkapható:

Kresznerics Ferencz

## Magyar Szótárának

(Budán, a' magy. kir. egyetem' betűivel. 1831—32.)

2dik része L—Z, melly egyszersmind az egésznek harmadik 's utolsó szakasza. Az egész munka 98 iv. — 4gyedr. Ára 9 pengő forint.

És így birja már a' nemzet egészen e' munkát, melly nélkül eddig literaturánk' 's talán nemzetiségünk' olly nagy kárára szűkölködött, 's mellyet a' halhatatlan érdemű szerző egy maga, de olly sok évi gonddal, olly nagy előkészülettel 's tudománnyal alkotott. (L. Kresznerics' Élete. Írta Szilassy János. Pest 1832.) Felszámíthatatlan a' haszon, melly abból nyelvünkre 's ez által nemzeti művelődésünkre áradand, 's e' haszonból nem von le semmit az, hogy a' magyar nemzeti tudós Társaság ugyan e' munkának nyomán, azt bővitve 's tökéletesbitve adandja ki majd nagy szótárát. Ez sok időt kíván. Addig minden olvasó, ki nyelve' kincseivel ismerkedni, minden író, ki főkép a' tudományi pályán föllépni kíván, ezen szótárt fogja studiumává tenni, 's mind a' két fél háladólag ismerni meg a' kiadó tudós egyesület' nagy becsü fáradaimit, de kivált a' tudós és sok érdemű Fenyéryét (Pápán magy. törv. prof. Stettner György), ki a' munkát méltatlan rejtekéből, fényre hozta 's nyomtatása' gondját eleitől végig nálunk olly ritka csinnal 's még ritkább pontossággal viselte.

### H i r d e t é s.

(1) A' nagymélt. m. kir. Kamara részéről közhirré tétetik, hogy Borsod vmegyében kibevezett balatonyi kormosi k. fiscusi rész, melly két egész háztelek, 61 hold szántó, 5 hold kender,  $\frac{1}{8}$  holdnyi káposzta,  $\frac{5}{8}$  hold szilvás, 9 hold kaszálóföld, két házhelyre eső erdőrész, 's egy lakásra alkalmas épületből áll, f. esztendő octobere 22ke reggelén 9 órakor, Egerben a' kir. sóháznál tartandó nyilvános árverés útján a' többet ígérőnek folyó eszt. novembere 1sójétől, hat egymásután következő esztendőre, azaz 1838ik octobere utóljaig, haszonbérbe fog adatni.

A' haszonbérleti szándékozók tehát a' nevezett napra 's helyre megjelenni ezenel hivatalosak. Addig a' haszonbér feltételei Egerben Nagy Ferencz kir. fiscusi ügyvédnél vagy Budán a' nagymélt. m. kir. udv. Kamara számvevői tisztségében naponként megszemlélhetők.

Ugyan ez árverési alkalommal fog egy szekér sarju is, melly a' nevezett k. fiscusi részen e' nyáron termett, hasonlólag a' többet ígérőnek eladatni.

Megjegyezve, hogy zsidók ez árverésre nem bocsáttatnak.

(1) Ötszáz darab tenyésztésre alkalmas anyajuh kerestetik, de kevesebb is elfogadtatik; mellynek gyapja finom vékonysága nem annyira, mint szőrének magas, sűrű, és zsiros minéműsége kívántatik, az eladó jelentést tehet iránta Pesten a' Józsefpiaczon Bajzáth uraság házában 205. szám alatt lakozó Horváth József Fiskális urnál.

A' rimai vasművelő Társaság (Coalitio) Magyarországbán, Gömör és Kis Hont törvényesen egyesült Vármegyének kis-honti kerületében 21 helységben lévő nemesi birtokait 's ezekben helyezett vasműhelyeit, átaltában és együtt árverés útján haszonbérben kiadni szándékozván, e' végből jövő 1833ik eszt. május 21ik napjára mind két magyar hazánkból 's a' külföldről azokat, kiknek az érdeklött haszonbérletéshez kedvök leend, ezennel meghívja.

A' haszonbérben kiadandó tárgyak, 's azokkal egybekötött használatok e' következők:

1). A' vasműhelyekhez tartozik három olvasztó-kemence, mellyeknek egyike nem régiben tüzet kiálló kemény és jó szerekből ritka izléssel építetvén, folytatában két esztendeig és három hétig dolgozhat, 's egy mázsa vaskóból 40 fontnál bővebben hetenkint hét, nyolcz száz mázsa jó nyers vasat természet. A' két kisebb olvasztók is, a' készíthető vas mennyiséghez képest alkalmasan használhatók. Ide tartozik továbbá 15 fris és 10 nyújtó hámor, két kisebb kovács-műhellyel; mellyek jelenképen közönséges egyező ítélek szerint legjobb minéműségű Isó rendű, 24,000 mázsa különféle nemű kovácsolt vasat adnak. Mind az olvasztó kemenczéknél, mind a' hámoroknál tisztí alkalmas többnyire kemény szerekből épült házak 's a' birtok igazgató-hivatal számára különös, tágas és bátorságos lakás találtatik.

2). A' Társaság tulajdon bányáiból, annyi különböző 's jó vas készítéshez szükséges, vegyítésre alkalmas vaskövet, szinte tulajdon erdeiből annyi öl fát adhat a' haszonbérletőnek esztendőnkint, mennyi a' bérlő szorgalmához képest 24 ezer mázsát is haladó vas természetéshez szükséges.

3). A' műszerek, vagy machinák hajtására elegendő 's legjobb esésű viz, épületek tételére, olvasztók igazítására legalkalmasabb mésztér és alap kövek (Gestellsteine) a' Társaság tulajdon birtokai kebelében bővségben találtatnak.

4). A' környék' népessége, a' földnépnek — mellynek különösen a' bányák és hámorok teszik élelmök fő ágát, — szorgalma, munkásokban soha felakadást nem enged.

5). A' műhelyek mozgását az, hogy minden vaskészítéshez tartozó szereket maga környékében egy, két, 's legfeljebb négy órányi távolságra jó utakon hordathat, a' készítményeivel való kereskedést, 's vasa kelendőségét pedig a' Társaság jószágainak nagy részén, műhelyei mellett pedig átaltában, keresztül huzódó csinált országutak felettébb megkönnyíték. Illy országút köté öszve a' Társaság műhelyeit az országnak csak 18 mértföldre eső főkereskedő városával Pesttel; holott ma is fen álló lera-kó boltjában sok ezer mázsa vasat haszonnal el ad; helyben a' megyebéli 's távolabb lakó kereskedők szinte több ezer mázsát megvásárolván, azt az ország minden részeibe elhordják.

6). Kétségét nem szenvedhet a' fent irttak szerint, hogy a' műszerek hajtására elegendő 's legjobb esési vizek, erdőkkel bővelkedő tájakok, 's elfogyhatlan vaskóbányák a' Társaság műhelyei mellett irányos körben huzódván össze, a' természetnek teremtő munkássága a' vas mivelést és kereskedést könnyítő környülményektől segítettén, a' vas készítésnek mind mennyiségben való terjedésére, mind tökéletesítésére az ahoz értő művészeknek csak nem határtalan mezőt nyit 's a' miveltség ezen hasznos pályájára szép reményekkel ad jelt.

7). A' le irt vasműhelyeken kívül azokkal egyszersmind 's átaljában bérben kiadandók lesznek mind a' 21 helységben találtató jószágok azokhoz tartozó mintegy 110 házhelyen lakó jobbággal, és mintegy 100 zsellérral, kiknek marhas robotjaik 5720 — gyalog robotjaik pedig 13.240 napokat tesznek, — minden azon birtok után nézendő majorság földekkel, rétekkel, legelőkkel, 's úri 's földi haszonvételekkel (regalia et territorialia beneficia) ugymint vendégfogadókkal, mészárszékekkel, kisebb korcsmákkal, malmokkal, kallókkal, kővágással, agyag-ásással, mészegetéssel és a' most haszonbérben lévő üveghutával.

Ezen haszonbérnek a' környülmények szerint módosítható feltételeit bővebben megtudhatni Pesten tek. Thaisz András kir. táblai ügyvéd urnál, kinek utasítása után a' haszonbérbe adandó tárgyak fekvését is a' látni kívánónak a' helybéli mostani kormányi hivatal megfogja mutogatni. Az árveréshez járulni kívánók hét ezer pengő forint bánatbérrel felkészülve jelenjenek meg. Költ Rima Brezón a' Társaságnak sept. 24ikén 's következő napjain 1832ben tartott köz-gyűléséből; feljegyzette és kiadta

*Ratkó József, m. k.*

a' Társaság rendszerinti Ügyésze 's Jegyzője.

### T u d ó s s a i n k h o z.

Legforróbb hálaadással fogadván tudós Barátnak készségeket, kik MAGYAR NYELVEN kinyomtatott munkáik lajstromát nyomban megküldeni méltóztattak immár másodszer fel-szóllalni, 's többieknel is esedezni bátorkodik az alul írott hogy mivel a' KÖZÖNSÉGES MAGYAR KÖNYVTÁRT lehető tökéleteséig teljesíteni, és az élő Szerzők iparkodásait fogyatkozás nélkül előterjeszteni óhajtja, magyar nyelven, kinyomtatott munkájok rendszerét, melyben a' nyomtatás esztendeje-helyenyomtatónak neve-valamint az is hányad rétbén — és hány lapokban ki adattak feljegyeztessen — postának költsége nélkül, — véle közleni ne terheltessenek.

Ezek felett mind a' két magyar Házában virágzó tt. nn. varmegyék — székek — kerületek — királyi, vagy privilegiált városok tt. jegyzőit is megkéri: hogy, a' mely rendeleteik 's büszöntő keszédek magyar nyelven nyomtatva kihirdettettek, említett rendszer minéműsége, és évkor folyása szerént véle közleni méltóztatnának.

Továbbá a' magyar bibliának Bártfai 1607. egész rétbén (Folio) Klösz Jakáb által eszközlött kiadásáról (melynek csak, néhány fentartott Leveleiről pataki könyvtár tudós örje Szombathy János Mind. Gyűjt. 1790. V. 52. l. értesített, alul írott pedig egész hazánkban azt fel nem találhatta) annak ép példánya hól létéről tudósíttatni kívánna, mivel sok fáradozásai után: egy ó testamentomi magyar fordítást is az Ágostai Vallást követőknek nem tulajdoníthat!!! . . . . gyanítja pedig, hogy Bártfán, t. i. oly helyen hol akkoron nem a' ref. helvetziai, hanem az ágostai vallás főképpen virágzott, magyar biblia némelly azon vallásbeli, tudós pap által kinyomtatván hihetőleg Luthernek német kiadásához is alkalmaztatott — Sándor István ugyan az említett kiadást Károlyi Gáspár fordításának lenni állítja, de mivel ő többnyire hibás lajstromokból készítvén Könyves Házát, vajmi sokakban tévedett, állításának hitelt adni nem épen, és mindenkor lehet; azt itt különös figyelemre méltatván hogy Molnár Albert tüstént következő 1608. esztendőben az ő,

és új testamentomot Hannoviában nagy negyedrében kinyomtatta, mely fáradságos sőt eröltetett igyekezetre, és szörnyű költségre kivált Hazánknak akkor végső inség idejében valóban szükség nem lehetett, ha az 1607. esztendei Bártfai kiadás ugyan azon Károlyi Gáspár fordítása szerint a' magyarországi reformatusok részére itthon készítettet volna. Pest oct. 10. 1832.

*W. Id. Jankovich Miklós.*

**F i g y e l m e z t e t é s.**  
**W I G A N D O T T O**  
pesti könyvárosnál

egy felette hasznos és érdeklés munka jelenik meg előfizetés útján  
e' czím alatt:

**Nemzetek' Kép-Tára,**  
mellyben a' föld minden ismeretes lakosai hiv rajzolatokban 's  
leiratokban terjesztetnek elő.

A' munka füzetenkint adatik ki, egy füzet minden hónapban. Minden négy füzet mellé legalább is XVI magas 4ed rétü képtábla, 's 8 magas 4ed rétü év leírás fog adatni. Az egyes füzetek csinos borítékban jelennek meg. Négy négy füzetek előfizetési ára 2 ft. a' finom szinezetüeké pedig 4 forint ezüst pénzben.

(2) Pesten, a' belső városban, két vagy három tanuló ifju számára illendő áru koszt és szállás, hozzá illő alkalmaztatással együtt ajánltatik. — Az azt keresők, bővebb utasítást vehetnek iránta ezen ujság Redactiojánál.

(2) Egy gyógyszerárba, practicans kerestetik. Iránta bővebben értekezhetni Hassenstab J. K. Úrral Pesten a' „Fekete kutyánál.“

**F i g y e l m e z t e t é s.**

(3) Méltóságos Galanthai gróf Eszterházy Pál, cs. kir. kamarás urnak értésére esvén, hogy bizonyos rosz lelkü ember irását utánozván és grófi nemzetségi pecsétjét lemásolván, neve aláírása és színlett pecsétje alatt ellene adósleveleket készíteni, és azokat Budán, Pesten, és talán máshol is árulni bátorzkodott, — kíván ezenel mind maga bátorságára, mind mások károsodása eltávoztatása tekintetéből minden embert figyelmetessé tenni arra, hogy ő egy fillérrel sem tartozik, de kiadott adóslevelei sincsenek; minek következtében; mindenkit őv, az illyes neve aláírása alatt hamisan készült adóslevelek megvételetől, kinyilatkoztatván, hogy azokat sem mostani birtokosaiktul, sem azoktul, kik jövendőre magokénak tenni bátorkodnának, beváltani, és kifizetni nem fogja; sőt megkérvén mindenkit, hogy az illyes hamis levelek árulóit, az illető törvényhatóságnak feladni ne terheltessenek.

Dunavíz állása a' budai vízmérték szerint:

Octob. 10dikén 3 láb, 5 hü. 9 von. Octob. 11dikén 3 láb, 5 hü. 0 von. Octob. 12dikén 3 láb, 4 hü. 0 von. Octob. 13dikén 3 láb, 5 hü. 3 von. (az 0 felett.)

A' mai újsághoz van mellékelve két hirdetés; egyik Wigand Otto könyvárosból, a' másik Grimm Vincze 's társ. művárosoktól.